İHMAL VE İSTİSMAR

MAHMUT ŞEVKET PAŞA ORTAOKULU

Rehberlik Servisi

Neden “Çocuk İhmali Ve İstismarını Önleme Yöntemleri” Semineri

- Çünkü; Türkiye de her gün çocuklar mutlaka ya duygusal istismar ya fiziksel istismar ya da cinsel istismara maruz kalıyor.
- Çünkü; Türkiye de her 5 kız çocuğundan 2’si,her 10 erkek çocuğundan 3’ü cinsel istismara maruz kalıyor.
- Neyin ihmal, neyin istismar olduğunu, kendimizi nasıl korumamız gerektiğini bilmeliyiz, çünkü her gün istismar ile karşılaşabilme ihtimalimiz var.
- Kendinizi başkalarından korumanız sizin psiko-sosyal ve fiziksel sağlığınız için son derece önemlidir.

Seminerin Amacı

- İhmal Nedir? Bulguları Nelerdir?
- İstismar Nedir? Bulguları Nelerdir?
- Cinsel İstismar İle İlgili Doğru Bilinen Yanlışlar?
- Çocuklar Yaşadıklarını Neden Anlatmak İstemezler?
- Çocuklar Sonunda Nasıl Söyler?
- Vücudumuzu Nasıl Koruruz?
- İhmal ve İstismar Vakaları İle Karşılaştığınızda Başvurabileceğiniz Yerler
- Cinsel İstismar Suçu
- Cinsel Taciz Suçu

İhmal nedir?

- İhmal, çocuğa bakmakla yükümlü kimsenin çocuğun gelişimi için gerekli ihtiyaçları karşılamaması veya bu ihtiyaçları dikkate almamasıdır.

- Çocuğun beslenme, barınma, giyim, temizlik, oyun, eğitim, güvenlik ve sağlık hizmetini sağlama görevinin reddedilmesi ya da yerine getirilmemesidir.

- Çocuğa fiziksel ya da duygusal, bilinçli ve isteyerek zarar verildiği taktirde "**aktif ihmal,**
- Bilgisizlik, olanaksızlık, umursamazlık gibi nedenlerle oluşursa "**pasif ihmal**" çocuk ihmalinden söz edilir.

İhmal Çeşitleri Nelerdir?

- Fiziksel İhmal
- Eğitimsel İhmal
- Duygusal İhmal
- Cinsel İhmal

Fiziksel İhmal Nedir?

Çocuğun temel tıbbi ihtiyaçlarının karşılanmaması, sağlık kontrollerinin yapılmaması

Fiziksel İhmal Nedir?

Çocuğun terk edilmesi veya kendine zarar verebileceği durumlarda denetimsiz bırakılması

Fiziksel İhmal Nedir?

Gereğince bakımın sağlanmaması, beslenmemesi, mevsim şartlarına göre giydirilmemesi.

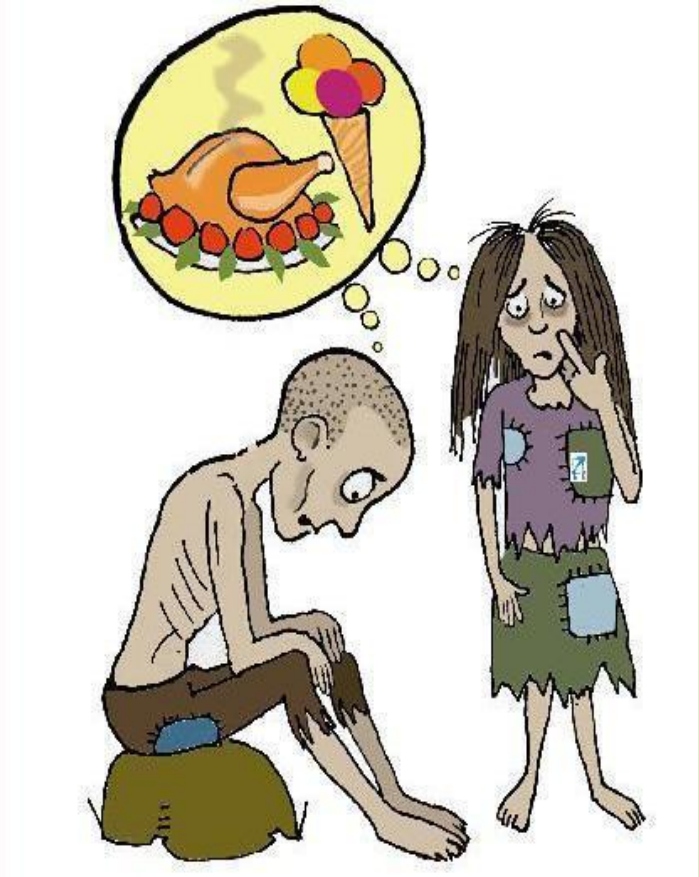

Eğitimsel İhmal Nedir?

Okula gönderilmemesi veya okula gönderildiği halde okuldaki durumu ile ilgilenilmemesi, eğitim gereksinimlerinin göz ardı edilmesi.

Duygusal İhmal Nedir?

Çocuğun ihtiyaç duyduğu sevgi, ilgi ve yakınlığın gösterilmemesi.

Çocuğun aile içinde şiddet ve kötü muameleye şahit olmasına izin vermek

Çocuğun alkol yada başka madde kullanmasına izin verilmesi.

Çocuğun suç işleme, saldırganlık gibi uyumsuz davranışlarına destek olmak ya da bu davranışları görmezden gelmek

Eşlerden birinin çocuğu kötüye kullanması, diğerinin izin vermesi.

Cinsel İhmal Nedir?

Çocuğa verilmesi gereken cinsel eğitimin verilmemesi cinsel ihmal olarak nitelendirilmektedir.

İhmali Nasıl Fark Edebilirim?

- Okuldan sık sık uzak kalıyorsa
- Öğrenime gerekli ilgiyi gösteremiyorsa
- Sürekli pis giyiniyor ve kötü kokuyorsa
- Vücudu aşırı derecede zayıf düşüyorsa
- Kendine zarar verecek davranışlarda bulunuyorsa
- Çevresine karşı agresif davranışlar sergiliyorsa
- Alkol ve uyuşturucu gibi bağımlılık yapıcı maddeler kullanıyorsa
- Dikkat problemi yaşıyorsa
- Benlik saygısı düşükse
- Güvensiz bağlanma davranışı gösteriyorsa

bunlar ihmalin göstergesi olabilir.

İstismar Nedir?

Dünya Sağlık Örgütü'ne göre:
0-18 yaş grubundaki çocuğun;

- ✓ Sağlığını,
- ✓ Fiziksel gelişimini,
- ✓ Psiko-sosyal gelişimini

olumsuz etkileyen bir yetişkin, toplum yada devlet tarafından bilerek veya bilmeyerek gerçekleştirilen her türlü harekete maruz kalmasıdır.

İstismar Çeşitleri Nelerdir?

- Fiziksel İstismar
- Duygusal İstismar
- Ekonomik İstismar
- Cinsel İstismar

Fiziksel İstismar

- Çocuğun kaza dışı sebeple bir yetişkin tarafından yaralanması ve örselenmesidir.
- Bir tokattan başlayarak çeşitli aletlerin kullanılmasına kadar devam edebilir.
- En yaygın rastlanılan ve belirlenmesi en kolay olan istismar tipidir.

Uygulama Şekilleri

- **Aletsiz Saldırılar:** Tokat, yumruk, itip-kakma, tekme, sarsma ve çimdikleme gibi olayları kapsamaktadır.
- **Aletli Saldırılar:** Kullanan araçlar genellikle kemer, herhangi bir ev eşyası (telefon, v.b.), hortum, sigara, ütü, sıcak su ve sıcak yiyeceklerdir.

Fiziksel İstismarı Nasıl Fark Edebilirim?

- Aile üyelerine veya bakımı ile ilgilenen kişiye karşı belirgin korku gözleniyorsa
- Açıklanamayan ve tekrarlanan yara, yanık ve darbe izleri veya kırık/çıkık varsa
- Okul başarısı düşüyorsa
- Çocuk aşırı derecede hassas yada tam tersi duyarsızsa
- Ağrılı uyaranlara karşı daha fazla duyarlı değilse

bunlar fiziksel istismar göstergesi olabilir.

Duygusal İstismar

- Çocuğun gereksinim duyduğu ilgi, sevgi ve bakımdan yoksun bırakılarak psikolojik hasara uğratılmasıdır.
- Tanımlanması en zor ancak en sık rastlanılan istismar türüdür. (Belirtileri hemen görülmeyebilir, uzun vadede ortaya çıkar.)

Duygusal İstismar

Çocuğun;

- Tehdit edilmesi (terk etme ile)
- Sosyal açıdan ağır zararlar verecek tehdit etmeler(çocuğu başkasına veya bir yerde bırakılacağı)
- Nitelik, kapasite ve arzularının devamlı kötülenmesi,
- Çocuğun sürekli olarak insanüstü güçlerle korkutulması,
- Çocuğun yaşı ve gücünün kaldıramayacağı taleplerde bulunulması,
- Çocuğun topluma aykırı düşen bakım yöntemleri ile yetiştirilmesi,
- Gelişim düzeyinin üstünde sorumluluklar yükleme (annelik görevi gibi)
- Kardeşler arasında ayrım yapma, değer vermeme,

olarak tanımlanmaktadır.

Duygusal İstismar

Ayrıca;

- Yalnız bırakma,
- Ayırma,
- Korkutma,
- Yıldırma,
- Tehdit etme,
- Suça yöneltme,
- Önemsememe
- Aşağılama,,
- Küçük düşürme,
- Alaylı konuşma,
- Lakap takma,
- Aşırı baskı ve otorite kurma
- Küfür etme

Duygusal İstismarı Nasıl Fark Edebilirim?

- Aşırı öfkeden aşırı uysallığa geçiş gibi uç davranışlar sergiliyorsa
- Özgüven eksikliği varsa
- Fiziksel, duygusal ve sosyal gelişiminde gerileme veya gecikme gözleniyorsa

bunlar duygusal istismar göstergesi olabilir.

Ekonomik İstismar

- Çocuğun fiziksel ve zihinsel gelişimini olumsuz etkileyen, yaşı ve gücü ile orantılı olmayan işlerde ucuz emek olarak çalıştırılmasıdır.

Cinsel İstismar

Çocuğun kendisinden büyük bir kişi tarafından cinsel haz amacı ile zorla ya da ikna edilerek cinsel etkileşime maruz bırakılması (kullanılması).

Cinsel istismar diğer bir çocuk tarafından, eğer bu çocuğun diğeri üzerinde belirgin bir gücü veya kontrolü söz konusuysa veya belirgin bir yaş farkı varsa da, istismardır."

Cinsel İstismar

- Cinsel organlarına dokunması ve/veya dokundurtması
- Cinsel organları gösterme (teşhircilik)
- Açıkça veya gizlice çocuğu çıplakken gözlemek gibi röntgencilik eylemleri
- Karşıt cins davranış modellerini benimsetmeye çalışması,giydirilmesi
- Fuhuşa zorlanması
- Pornografi gibi türlü suçlarda cinsel obje olarak kullanılması
- Çocuğun yanında Pornografik görüntüler izlenmesi ve izletilmesi
- Cinsel içerikli küfür edilmesi

İstismar Sayılabilecek Diğer Davranışlar

- Karşı cinsten birinin izinsiz olarak birine dokunması, sürtünmesi (yaşıtlar arasında)
- Yetişkin birinin karşı cinsten birinin izni olsa bile ona dokunması, sarılması, okşaması
- Karşı cinsten birinin bilerek başkasının yanında mahrem yerleriyle oynaması
- Yaşça büyük birinin kendisine dokunulmasını istemesi (masaj yaptırması, kaşıtması)
- Cinsel içerikli resim, görüntü izletmesi

Cinsel İstismarı Nasıl Fark Edebilirim?

- Yaşının üzerinde cinsel bilgiyi dolaylı yoldan konuşmalar , cinsel içerikli oyunlar ve davranış yoluyla gösteriyorsa
- Fiziksel temas veya yakınlıktan kaçınıyorsa
- Öfke patlamaları yaşıyorsa
- İçe kapanıklık, depresiflik
- Panik ve korku hali

bunlar cinsel istismar göstergesi olabilir.

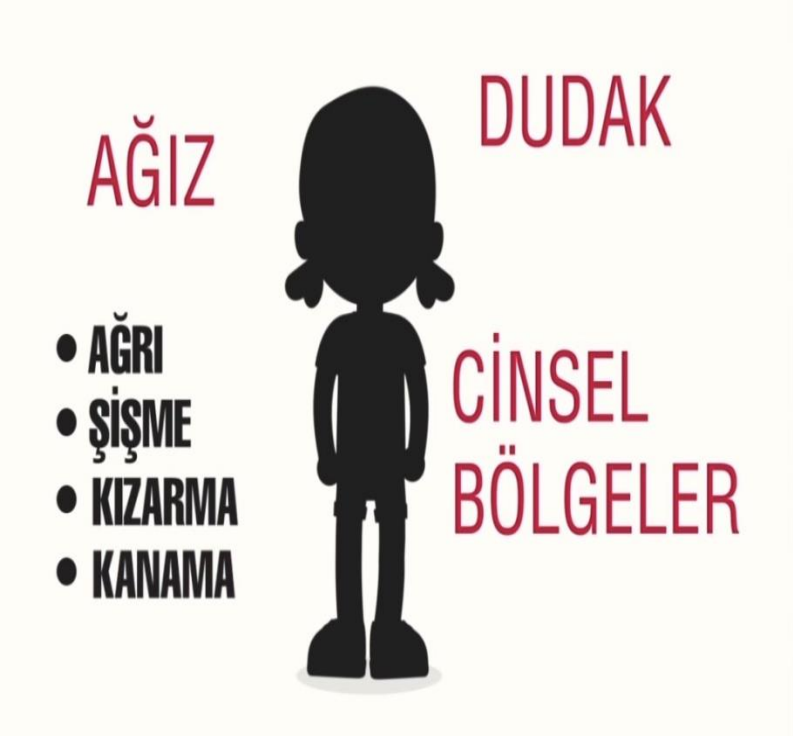

Cinsel İstismar

- "Cinsel istismarın mutlaka ***şiddet*** içermesi gerekmez"
- "Cinsel istismarda çocuğun ***rızasının*** olup olmadığına bakılmaz"

Cinsel İstismar İle İlgili Doğru Bilinen Yanlışlar

Doğru Bilinen Yanlışlar

- Cinsel istismar yalnızca çocuğun hayal gücünün uydurmasıdır. Çocuklar hikayeler uydururlar
- Sadece çekici,tatlı,güzel, açık giyinen çocuklar;onay bekleyen kendine güveni olamayan pasif;yaramaz çocuklar İstismara maruz kalır
- Çocuklara uslu,akıllı,açıkgöz olmalarını söyleyerek onları korumuş oluruz.

Doğrular

- Çocuklar istismar hakkında yalan söylemezler. Bu konuda hikaye uyduranlara çok az rastlanır.
- Çocukların görünüşü ya da davranışı istismara sebep olmaz. Anlamını dahi bilmedikleri olaylarla ilgili çocuklar asla suçlanamazlar
- Çocukları bu konuda eğitmeliyiz. İstismarla karşılaştığında çocuk bağırarak yardım istemeli, koşarak kaçmalıdır.

Cinsel İstismar İle İlgili Doğru Bilinen Yanlışlar

Doğru Bilinen Yanlışlar

- Genellikle tehlikeli yerler, özellikle karanlık bastıktan sonra, parklar, umumi tuvaletler ve boş sokaklardır
- Tacizciler genellikle kız çocuklarını hedef alırlar.

Doğrular

- İstismarcının tercih ettiği yerler genellikle çocuğun tanıdığı, bildiği yerledir: Okul ve çevresi, evle okul arasındaki yol, bir arkadaş yada akrabanın evi, çocuğun kendi evidir. Çocuğun rahat ve gevşek olduğu zamanlarda, oyun zamanları , banyo zamanı yada yatma zamanı istismarcının tercih ettiği zamanlardır
- Kız ve erkek çocukları aynı oranda risk grubundadır. Hatta bazı tacizciler kız çocuklarıyla görülmenin tehlikeli olacağını düşünerek erkek çocuklarını hedef aldıklarını belirtmişlerdir.

Cinsel İstismar İle İlgili Doğru Bilinen Yanlışlar

Doğru Bilinen Yanlışlar

- Çocuklar kötü görünümlü, yabancı kişilerden uzak durmalı çünkü onlar istismarcı kişilerdir.
- Çocuk; yaşadıklarını, cinsel istismarı bile, yakın zamanda ya da büyüyünce unutur. Fazla kurcalanmamalı.
- Tacizci rastgele bir anda rastgele bir hedefe yönelir.

Doğrular

- Olguların %80-95'inde istismarcı çocuğun tanıdığı, normal görünüşlü biridir. Genellikle 20-45 yaş arası evli sosyal hayatı olan şüphe çekmeyen bir aile babasıdır.
- Çocuklar cinsel İstismarı asla unutmazlar… "Hayattaki en kötü şey hafızayı değiştirememenizdir." sözleri, çocukluğunda cinsel istismara uğramış bir yetişkine aittir.
- Tacizci, tacizi en ince ayrıntısına kadar planladıktan sonra harekete geçer.

İstismardan kurtulmanın en iyi yolu anlatmak ve istismarcıyı tecrit etmektir!

Çocuklar Yaşadıklarını Neden Anlatmak İstemezler?

- Ona kimsenin inanmayacağından korkarlar.
- Cinsel istismarın kendi hataları olduğundan ve bu yüzden başlarının belaya girmesinden korkarlar.
- Çocuk, böyle bir şeyi nasıl anlatacağını bilmeyebilir.

Çocuklar Yaşadıklarını Neden Anlatmak İstemezler?

- Bu davranışlardan hoşlanmadığı halde istismar eden kişiyi sevebilir ve onun başının belaya girmesinden korkabilir.
- İstismar eden kişi tarafından tehdit edilmiş; korkutulmuş olabilir.
- Bazı çocuklar bunun yanlış olduğunu bilmeyebilir.
- Daha büyük çocuklar bu konuda konuşmaktan utanç duyabilir.
- Çocuk konuşmak için uygun zaman, zemin ve kişi olmadığını düşünebilir.

Çocuklar Yaşadıklarını Neden Anlatmak İstemezler?

- Anne-baba ve diğer yakınlar tarafından başlarına gelen kötülüğe karşı kendilerini koruyamadıkları için suçlanmaktan, bunu hak ettiğini düşündükleri için ağır biçimde cezalandırılmaktan korkarlar.
- Gammaz olarak adlandırılmak istemezler.
- Arkadaşları tarafından dışlanabileceklerinden korkarlar.
- Yaşanılan olayı anlattığında daha kötü olaylara sebep olacağını düşünür.
- Ailenin parçalanmasından korkar. Başkalarını korumak için kendini kurban eder.

Çocuklar Sonunda Nasıl Söylerler?

- İstismarın derecesi, sıklığı artar
- Cinsel istismardan korunmayla ilgili bilgi alırsa ve kendisine yapılanın doğru olmadığını fark ederse
- Söylenmesi gerektiğini öğrenirse
- Yakın bulduğu biri ile sırrını paylaşırsa

Güvenliğimi Nasıl Sağlarım?

Güvenliğimi Nasıl Sağlarım?

Güvenliğimi Nasıl Sağlarım?

Güvenliğimi Nasıl Sağlarım?

Güvenliğimi Nasıl Sağlarım?

Güvenliğimi Nasıl Sağlarım?

«BEDENİNİ KORU»

Bedenimiz bize aittir. Kimsenin bedenine dokunmaya hakkı yoktur!

Güvenliğimi Nasıl Sağlarım?

«HAYIR DE»

Dokunulmayı reddetmeyi ve sınırlar koymayı

ve

Herhangi birisi sizi incitmeye kalkarsa hayır demeyi bilin!

‘Hayır’ Deme Yöntemleri

HAYIR	“Hayır”, “Hayır teşekkürler” “Hayır olmaz”
MAZERET BİLDİRME	“Hayır teşekkürler, sigara dumanından çok rahatsız oluyorum, beni öksürtüyor.”
ATLATMA	“Hayır, teşekkürler, şimdi değil.”
KONUYU DEĞİŞTİRMEK	“Hayır teşekkürler, ben bir bardak su alabilir miyim?”
HAYIR TEKRARI	“Hayır içmiyorum. Hayır teşekkürler.”
YÜRÜYÜP GİTMEK/ ORTAMDAN SAKINMAK	“Hayır” de ve ortamı terk et.

Güvenliğimi Nasıl Sağlarım?

«YARDIM İSTE»

Birisi sana kötü, rahatsız edici bir şey yaparsa arkadaşlarından ya da büyüklerinden yardım iste!

Yardım istediğinde kimse sana kızmaz!

Güvenliğimi Nasıl Sağlarım?

«ANLAT, SIR SAKLAMA»

Bazı sırların hiçbir zaman saklanmaması gerekir.

Güvenliğimi Nasıl Sağlarım?

Eğer biri sana saldırırsa;

«KARŞI KOY VE SERTÇE İT!»

«SALDIRAN KİŞİDEN KAÇ, UZAKLAŞ!»

«BAĞIR, ÇIĞLIK AT VE YARDIM İSTE!»

«AİLEN, ARKADAŞIN YA DA ÖĞRETMENİN GİBİ GÜVENEBİLECEĞİN BİRİSİNE ANLAT!»

Örnek Durumlar

1. Sen parkta oynarken yanına bir adam gelse, köpeğini kaybettiğini, onunla birlikte aramanı istese ne yaparsın.

Örnek Durumlar

2. 18-19 yaşında birisi gelse senle arkadaş olmak istediğini söylese ne yaparsın?

Örnek Durumlar

3. Sen yolda yürürken yanına araba yanaşıp sana bir adres sorsa, kendilerini o adrese götürmelerini isterse ne yaparsın ?

Örnek Durumlar

4. Okul çıkışında bir kadın gelse, annen hasta oldu hastanede yatıyor, seni ona götüreceğim dese ne yaparsın.

5. Paketlerimi evime çıkarmama yardım eder misin diyen bir yabancıya yardım eder misin ?

İhmal ve İstismar Vakaları İle Karşılaştığınızda Başvurabileceğiniz Yerler

- Okulun Rehberlik Servisine
- Rehberlik ve Araştırma Merkezine
- Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu İl Müdürlükleri
- Baroların Çocuk Hakları Merkezleri
- Emniyet Müdürlüğü Çocuk Polisi Şubeleri
- Hastaneler Bünyesindeki Çocuk Koruma Merkezi/Birimleri

CİNSEL İSTİSMAR SUÇU

➢Cinsel İstismar suçunun oluşabilmesi için mağdurun 18 yaşın altında olması gerekir.

➢Mağdur kadın ya da erkek olabilir.

❖Çocuğu cinsel yönden istismar eden kişi **8 yıldan 15 yıla kadar hapis cezası** ile cezalandırılır.

❖Çocuğa karşı yapılan her türlü cinsel amaçlı davranış cinsel istismar suçudur.

❖Cinsel İstismarın sarkıntılık düzeyinde kalması halinde faile daha az ceza verilir. Kanunda bu eylemin cezası **3 yıldan 8 yıla kadar hapis cezası** olarak düzenlenmiştir.

❖Mağdurun 12 yaşını tamamlamamış olması halinde istismar cezası 10 yılın altında, sarkıntılık cezası 5 yılın altından az olamaz.

DİPNOT: Sarkıntılık, ani hareketlerle çocuğa dokunma.

Cinsel istismar suçunun

- Birden fazla kişi tarafından birlikte işlenmesi

- İnsanların toplu olarak bir arada yaşama zorunluluğunda bulunduğu ortamların sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle işlenmesi

- Vasi, eğitici, öğretici, bakıcı, koruyucu aile veya sağlık hizmeti veren ya da korunma, bakım veya gözetim yükümlülüğü bulunan kişiler tarafından işlenmesi

- Amca, hala, dayı ve teyzenin yeğenine karşı ya da üvey anne, üvey baba, üvey kardeş veya üvey evlat tarafından işlenmesi halinde ceza yarı oranında artırılır.

Cinsel istismar sonrasında mağdur bitkisel hayata girer veya ölürse faile **ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası** verilir.

REŞİT OLMAYANLA CİNSEL İLİŞKİ SUÇU

Türk Ceza Kanunu'nun 104. Maddesinde düzenlenmiştir.

-Bu suçun oluşabilmesi için çocuğun 15 yaşını doldurmuş olması gerekir.

-Çocuğa karşı cebir, hile, tehdit olmaksınız cinsel ilişkiye girilmiş olması gerekir.

Bu şartlar birlikte sağlanırsa suç oluşur.
Bu suç şikayet üzerine
2 yıldan 5 yıla kadar hapis cezası
ile cezalandırılmaktadır.

Şikayet 2 durumda aranmaz:
1-Aile bireyleri arasında gerçekleşiyorsa
2-Evlat edinen kişi ya da koruyucu tarafından gerçekleşiyorsa

10 yıldan 15 yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

CİNSEL TACİZ SUÇU

Cinsel taciz suçu, bir kimseyi cinsel amaçlı olarak taciz etmektir. Yani vücut bütünlüğünü ihlal etmeden dokunmadan gerçekleştiren harekettir.

Cinsel taciz suçu şikayete bağlıdır.

18 yaşını doldurmamış bireylerde şikayet aranmaz.

6 aydan 3 yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

SONUÇ OLARAK;

İstismar olayında çocuklar **masumdurlar.**

İstismar olayından dolayı **asla suçlanamazlar.**